

PaedDr. Jana Křokov

Samořtdium počas obmedzenia řkolskej prevádzky

15.04.2020 – 24.04.2020

Slovensk jazyk a literatúra

VII. A, VII. B

SJ – str. 68 - 72

Téma: Vety podla členitosti jadra, hol a rozvit veta, viacnsobn vetn člen

Poznamky:

Vety podla členitosti:

Dvojlenn veta - pln – podmet vyjadren

- nepln – podmet nevyjadrený

Jednolenn veta - slovesn – vetn základ – sloveso

- neslovesn – vetn základ – vyjadren pod. menom, prd. menom.....

PODMET	- otázka: kto? o?	Vyjadren = priamo vo vete.
	- môže byť vyjadren pods. m, prd. m., islovkou, zámenom	Nevyjadren = nie je vo vete, dá sa doplniť.
PRÍSUDOK	- otázka: o robí? o sa s nm deje?	Slovesn – vyjadren slovesom.
	- môže byť vyjadren slovesom (tancuje, bol by mohol tancoval,...) sloveso + pod. m. (je lekárom) sloveso + prd. m. (je slávny)	Slovesno-menn – vyjadren slovesom + pod. m. alebo prd. m.

Holá a rozvitá veta, viacnásobný vetný člen

- **Jednoduché vety** - vety, ktoré majú len jeden prísudzovací sklad (podmet + prísudok)
- **Jednoduché vety delíme na:**
- **holé vety,**
- **rozvité vety,**
- **vety s viacnásobným vetným členom.**

Holé vety - jednoduchá veta, ktorá obsahuje **len podmet a prísudok**, napr. *Mama varí.*

- jednoduchá veta, ktorá má **len jeden sklad** (prísudzovací)
- **podmet** v holej vete môže byť **vyjadrený alebo nevyjadrený**
- **prísudok** v holej vete môže byť **slovesný alebo slovesno-menný**

Rozvité vety - vety, ktoré okrem podmetu a prísudku obsahujú aj iné vetné členy

- napr. *Všetky deti utkali domov. Tmavé oblaky divoko leteli na východ. Náš strýko Mišo je veľmi dobrý poľovník.*

Vety s viacnásobným vetným členom - viacnásobný vetný člen tvoria dva alebo viaceré rovnocenné vetné členy

- jednotlivé vetné členy sú oddelené spojku alebo čiarkou
- napr. *Dievčatá a chlapci divoko utkali. V pondelok, stredu a piatok sú stránkové dni.*

Úlohy:

1. Urč, či je daná veta holá, rozvitá alebo s viacnásobným vetným členom:

- Prečítal knihu.
- Ferko sa rozplakal.
- Skončili.
- Malé dieťaťatko sa usmialo.
- Lesy aj lúky ožili.
- Knihu odložil do poličky.
- Tvoja mama je kadernička?
- Eduard, Ivana a Eva tancovali.
- Prídete?

- Bol si včera v obchode?
- Som doma.
- Daroval mu knihy, zošity a perá.
- Tá pani nám ukázala správny smer.

2. Z nasledujúcich viet vypíš prisudzovacie sklady:

- Prečítal knihu.
- Ferko sa rozplakal.
- Skončili.
- Malé dieťaťatko sa usmialo.
- Lesy aj lúky ožili.
- Knihu odložil do poličky.
- Tvoja mama je kaderníčka?
- Eduard, Ivana a Eva tancovali.
- Prídete?
- Bol si včera v obchode?
- Som doma.
- Daroval mu knihy, zošity a perá.
- Tá pani nám ukázala správny smer.

3. Urč, či je daná veta holá, rozvitá alebo s viacnásobným vetným členom:

Prečítal knihu.

Ferko sa rozplakal.

Skončili.

Malé dieťaťatko sa usmialo.

Lesy aj lúky ožili.

Knihu odložil do poličky.

Tvoja mama je kaderníčka?

Eduard, Ivana a Eva tancovali.

Prídete?

Bol si včera v obchode?

Som doma.

Daroval mu knihy, zošity a perá.

Tá pani nám ukázala správny smer.

LV – str. 119 – 130

Téma: Western

K. May: Šľachetnosť Old Shatterhanda

L. W. Henrichová: Synovia Veľkej medvedice

Poznámky:

Western

Western je druh románu, dobrodružné prozaické dielo, ktoré čerpá námet z čias osídľovania divokého západu, z prostredia kovbojov, Indiánov, jeho hlavnou myšlienkou je boj za spravodlivosť.

Karl May

(1842 – 1912)

- nemecký spisovateľ, napísal 70 dobrodružných románov, preslávil sa hlavne príbehmi o indiánskom náčelníkovi Winnetouovi a jeho bielom bratovi Old Shatterhandovi,
- jeho dobrodružné romány najprv vychádzali na pokračovanie v časopisoch, až neskôr knižne,
- autor mal bohatú predstavivosť, exotické miesta, na ktorých sa odohráva dej jeho dobrodružných románov, nikdy nenavštívil,
- romány – westerny (z divokého západu): Poklad na Striebornom jazere, Winnetou, Old Firehand, Old Surehand,...
- ďalšie mayovky: z Orientu (z Ďalekého východu): Divokým Kurdistanom, Poklad Inkov, Červenomodrý Matuzalem; z Mexika: Poklad Aztékov, Pyramída boha Slnka.

Šľachetnosť Old Shatterhanda

Obsah:

Téma: Nepriateľstvo medzi Utahmi a belochmi.

Idea: Boj za spravodlivosť, len šľachetný človek dokáže odpustiť a ukončiť nepriateľstvo

Forma: próza

Lit. druh: epika

Lit. žáner: western, úryvok z románu Poklad na Striebornom jazere

Hl. postava: Old Shatterhand

Vedľ. postavy: Winnetou, Old Firehand, Veľký Vlk

Druh rozprávania: on-rozprávanie

Umelecké prostriedky:

- metafora: vykopali vojnové sekery, bledá tvár (beloch), hovorí tak len tvoj jazyk alebo aj tvoje srdce,
- epiteton: pevných podmienkach.

Na dosiahnutie napätia autor využíva:

- nezvyčajné prostredie,
- kontrast kladných a záporných hrdinov,
- výnimočného hlavného hrdinu,
- jednoduché vety,
- dialóg.

Karl May: Šľachetnosť Old Shatterhanda – pracovný list

WESTERN

WESTERN – dobrodružné epické dielo, ktoré čerpá námet z čias osídľovania Divokého západu, z prostredia kovbojov, Indiánov a jeho hlavnou myšlienkou je boj za spravodlivosť.

Karl May

vlastným menom *Carl Friedrich May*

(* 25. február 1842, Ernstthal – † 30. marec 1912, Radebeul) bol nemecký spisovateľ. Preslávil sa hlavne príbehmi o indiánskom náčelníkovi Winnetouovi a jeho bielom bratovi Old Shatterhandovi.

Šľachetnosť Old Shatterhanda je z románu: **Poklad v Striebornom jazere**

1. Aká udalosť sa konala v tábore Utahov?

.....

2. Kto viedol skupinu asi štyridsiatich jazdcov?

.....

3. Aký cieľ cesty mala skupinka jazdcov?

.....

4. Prečo šiel Winnetou na výzvedy, prečo pozoroval Indiánov? Bolo to nutné?

.....
.....

5. Ako Winnetou zistil, že Utahovia vykopali vojnovú sekeru? Čo to znamenalo?

.....
.....

6. Prečo sa konali preteky v plávaní a kto bol víťazom?

.....
.....

7. Prečo prenasledovali Utahovia belochoch?

.....
.....

8. Akú pascu nastražil Utahom Winnetou?

.....

9. Kto rozhodol o ďalšom osude Utahov?

.....

10. Z čoho podozrievali belosi Utahov?

.....

11. Ako sa Utahovia bránili?

.....

12. Prečo belosi odpustili Utahom?

.....

13. Aký bol výsledok dohovoru medzi Utahmi a belochochmi?

.....

14. Aká idea z toho vyplýva?

.....

15. Sformuluj tému ukážky:

.....

16. Charakterizuj Old Shatterhanda:

.....
.....
.....

17. Charakterizuj Winnetua:

.....
.....
.....

18. Aké sú vzťahy medzi postavami? Ako môžeme postavy rozdeliť?

.....
.....
.....

19. Ako autor dosahuje dramatické napätie deja? Doplň!

a/ využíva vety

b/ vytvára kontrast medzi a postavami

c/ dej sa odohráva v prostredí a v dobe,
hrdinovia sú

.....

20. Na koľko častí môžeme rozdeliť úryvok? Pomenujte ich:

.....
.....

21. Čo je zaujímavé, zvláštne na vyjadrovaní Indiánov?

.....

22. Vypíš z úryvku umelecké jazykové prostriedky a pomenuj ich!.....

Liselotte Welskopfová-Henrichová

nemecká spisovateľka /1901-1979/

SYNOVIA VEĽKEJ MEDVEDICE

Jaskyňa v Čiernych horách

V centre pozornosti 3.dielu šesťdielného románového cyklu Synovia Veľkej Medvedice sú osudy bývalého indiánskeho náčelníka Mattotaupu a jeho syna Harku. Belosi ich volali aj Top a Harry. Ako vyhnanci vedú nebezpečný život v divočine. Istý čas sa zdržiavajú v kmeni Siksikov, neskôr sú zamestnaní ako stopári pri stavbe Pacifickej železnice a žijú medzi dobrodruhmi a zlatokopmi. Kým v predchádzajúcom diele kedysi slávny a hrdý náčelník ešte tajne pomáhal súkmeňovcom proti ich nepriateľom, z diaľky pozoroval ich život a bdel nad ich bezpečnosťou, v tomto diele ho premôže nenávisť k ľuďom, ktorí ho urazili, chce sa im pomstiť, až sa napokon jednoznačne postaví na stranu nepriateľov v boji proti vlastnému kmeňu. Mattotaupov syn Harka tuší, kto je pôvodcom ich rodinného nešťastia. Hoci ešte verí v nevinu svojho otca a je presvedčený o nespravodlivom rozhodnutí kmeňa vyhnať ho zo svojich radov, predsa len sa mu začína postupne odcudzovať.

Práca s textom

1. Napíš o svojich pocitoch po prečítaní ukážky, čo ťa na nej najviac zaujalo.

.....

2. Rozdeľ ukážku na tri časti a pomenuj ich!

a/ b/ c/.....

3. Kto je hrdinom príbehu?

4. Charakterizuj túto postavu!

.....

.....

.....

5. Aký vnútorný konflikt musel Harka riešiť pred lovom na bizóny?

.....

6. Ako sa Harka pripravoval na lov bizónov?

.....

.....

7. Aká bola tradičná výzbroj na lov bizónov?

.....

8. Opíš, ako prebiehal lov bizónov, kto sa ho zúčastnil, čo spôsobilo zdramatizovanie deja?

.....

.....

.....

9. Prečo Harka neuhol koňom bokom pred bizónmi?

10. Aká bola atmosféra lovu?

11. Napíš celé mená mladých Indiánov, ktorí sa stretli pri mŕtvom bizónovi.

.....

12. Aké pohnútky k lovu mal Čierna Koža Brčko?

.....

13. Čo si sa dozvedel/dozvedela o jeho osude?

.....

14. Aký postoj má táto literárna postava k belochom a prečo?

.....

15. Napíš základné poznámky k tejto ukážke! Potom si ich napíš do zošita!

Literárny žáner: Literárny druh:

Literárna forma: Hlavná postava:

Vedľajšie postavy:

Téma: život amerických a ich boj za, lov na

Idea: Western vyzdvihuje hodnoty cti a obetavosti, víťazstvo nad zlom, boj za

s a r..... medzi národmi .

16. **Tvorivé úlohy:** a/ Nakresli do zošita pod poznámky bizóna!

b/ Predstav si, že Harka je pri love zranený. Vymysli vlastné pokračovanie príbehu.

VII. A

David Onder, Annamária Bužová, Juraj Ďud'a

Čítanie - Prečítať texty: Deti bez dozoru, Maxižaba šantí, Krajina lesov

Slovenský jazyk – Rod prídavných mien

Úlohy:

1. Dopíš k podstatným menám po päť prídavných mien.

(Aký?) **dub**.....

(Aká?) **breza**.....

(Aké?) **drevo**.....

2. Prečítaj a vyčiarkni prídavné meno v riadku, ktoré tam nepatrí.

a) farebné, drahé, priehľadná, priesvitné, rovné, pevné, voňavý

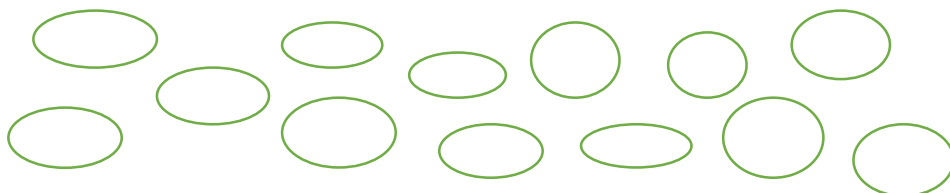
b) sklenený, tuhé, kvapalný, plynný, kožená, plastový, drevený

c) zaujímavý, populárna, módna, terasovité, dôležitá, očarujúca

3. Podčiarkni prídavné mená v názvoch kníh. Urči ich rod.

Zlatá brána....., Ema a ružová veľryba....., Nekonečný príbeh....., Eduard a jeho zázračná cesta....., Nebeské oči....., Podivný prípad so psom....., Veselé zvieratkáá....., Príbehy ľadového medvedíka....., Skutočný kamarát.....

4. Napíš prídavné mená , ktoré najviac vystihujú vzhľad a náladu kozičky.

5. Doplně k přídavnému menu vhodné podstatné meno.

sladká.....zelené.....voňavý.....

hlasný.....veterné.....slnečný.....

pokazené.....dlhá.....natešené.....rozkvitnutý.....

chutná.....košatý.....